

nikom Dr. Jurajem Klaučom. Sledi več odlomkov iz knjig, ki jih je izdala ta založba.

Poleg sporočila o tem, da se je Jozef Klátik v lanskem novembru mudil v Novem Sadu v okviru meduredniške izmenjave (pri časopisu *Nový život*) lahko v drugi številki bratislavske revije *Slovenské pohľady* med drugim preberemo razmišljanje *Februarski dnevi in noči*, ki ga je napisal Milan Lajčiak o februarskih dogodkih na Češkoslovaškem v letu 1948. Članek je poln priznanj Sovjetski zvezi in njene-

mu vedenju do Češkoslovaške v tistem letu. O možnostih, ki so se za slovaško literaturo odprle po letu 1948, piše Ivan Sulik.

Prvi zvezek zahodnonemškega časopisa *Podium*, ki izhaja štirikrat na leto v Badnu, prinaša med drugim tudi dve kratki pripovedi Žarka Petana *Pri fotografu in Leteči upokojenec*. Bese-dili je prevedel Peter Kersche. Günter Radtke objavlja esej *Tri besede* (»Sto dni sonca«). Razmišljanje o ameriškem romanu je napisala Marieluise Bonaparte.

ODMEVI NA ...

Zgovorna bibliografija (Franceta Vurnika)

Obravnava moje moralne oporečnosti na straneh *Sodobnosti* (1983, št. 1, str. 84—88) je zbudila nekaj opomb in vprašanj s strani prizadetega (»Omejenost neizvirne kritike«, *Sodobnost* 1983, št. 3, str. 324—5). France Vurnik, moj moralni sodnik, pa na te opombe ali vprašanja ni odgovoril, ampak je prešel na zmerjanje (*Sodobnost* 1983, št. 4, str. 447). V svojem dvajset vrstic obsegajočem prispevku je uporabil deset zmerljivk: sprenevedav, rokohitrski, besedičenje, zaonegavil, nebogljen, sprenevedanje, prežvečen, prodaja, pretvarjanje, rokohitrstvo. Velika frekvenca zmerljivk (ena na dve vrstici) in slogovna neskrbnost (dve zmerljivki se ponovita!) pričata o Vurnikovi razburjenosti in nerazsodnosti, ki se mi zdita prav neverjetni. S tem nočem reči, da Vurnika ne razumem. Seveda ga razumem, saj na moje opombe oz. vprašanja ni mogel odgovoriti, ne da bi priznal svojo napako. Ta pa je za kritika, kar Vurnik očitno hoče biti, kar nevšečna.

Gre za mešanje — preprosto povedano, da mi Vurnik ponovno ne očita, da »zavijugam« svoj »nauk« — estetske in moralne presoje. Glede prve pustim Vurnika, naj le sodi in očita, kakor je ustvarjen, jaz pa še kdo pa si bomo mislili svoje. Glede morale pa so zadeve resnično neprijetne, kajti moralni kodeks za dramatik (razen v obliki »Indexa librorum prohibitorum« in kakega priročnika agitpropa) še ni napisan. To pomeni, da mora Vurnik, če očita »moralno neobčutljivost«, predložiti vsaj osnutek, vsaj majčkene teze za tak kodeks; kot je seveda naravno, da mora kritik, kadar sodi (vsaj na današnji stopnji civilizacije) predložiti svoj kritični model, zakone, iz katerih izhaja pri svojih sodbah. To je seveda odgovoren in težak posel in zato imamo malo dobrih kritikov. Vurnika ni zraven.

Da mu (Vurniku) vseeno ne bi bil krivičen, kajti veselje do življenja in literature mi ne dopuščata, da bi sproti bral njegove kritike, sem se odpravil v knjižnico, kjer imajo zbrane vse njegove in sploh vse kritične dosežke.

Odpri sem zadevni predal in na svoje veliko razočaranje odkril, da Vurnik ne premore nikakršne teoretične ali kritiške knjige, na podlagi katere bi človek mogel sklepati o njegovih kritiških nazorih in modelih: tam sta registrirani dve njegovi pesniški zbirki, nekaj malega spremnih besed in neka stvar v zvezi z jezikom. Ker sem se ravno ukvarjal z Beckettom, kar je moja poklicna dolžnost v zvezi z mojim *znanstvenim* poklicem, ki ga opravljam po predpisih in pravilih, ki o njih Vurnik žal ne more soditi, ker za to ni ustrezno kvalificiran, sem si ogledal bibliografijo, ki je dodana Beckettovi knjigi, ki je izšla v zbirki »Nobelovci«. Tam sem opazil, da je na področju svetovne literature France Vurnik prispeval zapis z naslovom »Studiozno dolgočasje«, ta prispevek pa je izšel v Dnevniku 31. maja 1974. Naj navedem značilen odlomek:

»To in takšno do skrajnosti prignano schopenhauerjansko ali po naše stritarjansko svetobolje, izraženo s kratkimi stoičnimi oznakami, naj bi torej učeči se mladini predstavilo neko ne tako davno obdobje dramske in gledališke zgodovine. Samo predstavi jim ga lahko in kvečjemu odvrne od gledališča, tako s svojo morbidno in puščobno tematiko kot s samo strukturo teksta, v kateri tudi z dobro voljo ni mogoče odkriti kaj prida dramatičnih sestavin, pa naj jih dramaturgi še tako iščejo, češ da se skrivajo v odnosu do samega sebe, do lastne preteklosti in podobno. Ostane samo mučen vtis...«

Šlo je za Beckettovo igro *Poslednji trak*.

Ko sem ugotovil, da Vurnik Poslednji trak označuje s schopenhauerjantvom in celo s stritarjanskim svetoboljem (Krapp's Last Tape ima letnico 1958!) in ko sem spoznal, kaj je sposoben naš »kritik« povedati o Beckettu (ko se je morda poučil, da je Beckett bral Schopenhauerja), sem se dokončno pomiril in sprijaznil. Ne gre za nikakršno napako in za nikakršen spodrsrljaj, ki zbudi hipen sram, potem je pa vse dobro; ampak gre za preprosto provincialno samovoljo in slab posluh. Torej lahko Vurnik napiše, kar hoče, zame je zadeva ad acta.

Dimitrij Rupel

Dopolni: V »Razmišljanjih ob stoletnici Marxove smrti« (štev. 5, str. 452) je zaradi mojega slabega korekturnega pregleda izostal stavek: Anglež Robert Owen je kljub svojemu utopično poslovnemu komunizmu predhodnik modernega socializma v Angliji. Francoz Etienne Cabet je trdil, da je Kristus komunista. itd.

B. K.